

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

22 февруари 2022 година*

„Преюдициално запитване — Правова държава — Независимост на правосъдието — Член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС — Член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз — Предимство на правото на Съюза — Липса на правомощие за националния съд да проверява за съответствие с правото на Съюза национално законодателство, което е обявено за конституционносъобразно от конституционния съд на съответната държава членка — Дисциплинарни производства“

По дело C-430/21

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Curtea de Apel Craiova (Апелативен съд Крайова, Румъния) с акт от 7 юли 2021 г., постъпил в Съда на 14 юли 2021 г., в рамките на производство по искане на

RS

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: К. Lenaerts, председател, L. Bay Larsen (докладчик), заместник-председател, Ал. Арабаджиев, С. Lycourgos, Е. Regan, S. Rodin, I. Ziemele и J. Passer, председатели на състави, F. Biltgen, P. G. Xuereb, N. Piçarra, L. S. Rossi, N. Wahl, D. Gratsias и M. L. Arastey Sahún, съдии,

генерален адвокат: А. М. Collins,

секретар: С. Di Bella, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 23 ноември 2021 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за румънското правителство, от Е. Gane, L. Lițu и L.-E. Bațagoi, в качеството на представители, подпомагани от М. Manolache,
- за белгийското правителство, от L. Van den Broeck, M. Jacobs и С. Pochet, в качеството на представители,

* Език на производството: румънски.

- за нидерландското правителство, от М. К. Bulterman и J. Langer, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от Р. J. О. Van Nuffel, I. Rogalski и К. Herrmann, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 20 януари 2022 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 2 и член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, както и на член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на производството по подадено от RS искане за ускоряване на досъдебното наказателно производство, образувано по подадено от съпругата му съобщение за извършено престъпление.

Правна уредба

Конституцията на Румъния

- 3 Член 148, параграфи 2 и 4 от Constituția României (Конституция на Румъния) предвижда:

„(2) След присъединяването разпоредбите на Учредителните договори на Европейския съюз, както и останалите общностни разпоредби със задължителен характер имат предимство пред разпоредбите от вътрешното право, които им противоречат, при спазване на разпоредбите на Акта за присъединяване.

[...]

(4) Парламентът, президентът на Румъния, правителството и съдебната власт гарантират изпълнението на задълженията, произтичащи от Акта за присъединяване и от разпоредбите на параграф 2“.

Наказателно-процесуалният кодекс

- 4 Член 488¹ от Codul de procedură penală (Наказателно-процесуален кодекс) предвижда, че в досъдебната фаза на наказателното производство може да се подаде искане за ускоряване на производството, ако е изтекла най-малко една година от образуването на досъдебното производство.

- 5 Съгласно член 488⁵ от този кодекс съдията по въпросите на правата и свободите или компетентният съд преценява дали продължителността на досъдебното производство е разумна, като взема предвид посочените в тази разпоредба критерии.
- 6 Член 488⁶, параграф 1 от посочения кодекс предвижда, че ако намери искането за основателно, съдията по въпросите на правата и свободите определя срок, в който сезираният прокурор трябва да се произнесе по делото.

Закон № 303/2004

- 7 Член 99, буква §) от Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (Закон № 303/2004 за статута на съдиите и прокурорите) от 28 юни 2004 г. (Monitorul Oficial al României, част I, бр. 826 от 13 септември 2005 г.), в приложимата му в главното производство редакция (наричан по-нататък „Закон № 303/2004“), в частност гласи, че неспазването на актовете на Curtea Constituțională (Конституционен съд, Румъния) представлява дисциплинарно нарушение.

Главното производство и преюдициалните въпроси

- 8 Срещу RS е образувано наказателно производство, което завършва с осъждането му.
- 9 На 1 април 2020 г. съпругата на RS подава съобщение за извършени в хода на това наказателно производство престъпления по служба от страна на един прокурор и двама съдии, изразяващи се в частност в умишлено прилагане на наказателна репресия срещу невинен и злоупотреба със служебно положение.
- 10 Тъй като това съобщение се отнася по-специално до магистрати, разглеждането му е от компетентността на Secția pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție (Отдел за разследване на престъпления в съдебната система, наричан по-нататък „SIIJ“) към Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (Върховна касационна прокуратура, Румъния). С постановление от 14 април 2020 г. прокурор от SIIJ образува наказателно производство срещу магистратите, за които става дума в посоченото съобщение, за умишлено прилагане на наказателна репресия срещу невинен и за злоупотреба със служебно положение.
- 11 На 10 юни 2021 г. RS подава до запитващата юрисдикция искане на основание член 488¹ и сл. от Наказателно-процесуалния кодекс за ускоряване на прекомерно продължилото досъдебно производство по посоченото съобщение, като моли тази юрисдикция да определи срок, в който сезираният със съобщението прокурор да е длъжен да се произнесе.
- 12 Запитващата юрисдикция счита, че за да се произнесе по това искане, трябва да разгледа националното законодателство, с което се създава SIIJ.
- 13 Същевременно посочената юрисдикция отбелязва, че Съдът вече се е произнасял по свързани с това национално законодателство въпроси в решение от 18 май 2021 г., Asociația „Forumul Judecătorilor Din România“ и др. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 и C-397/19, EU:C:2021:393).

- 14 Запитващата юрисдикция подчертава, че от това решение по-конкретно следва, че правото на Съюза, и по-специално член 2 и член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която предвижда създаването на специализиран отдел в прокуратурата, който има изключителна компетентност да разследва престъпленията, извършени от съдии и прокурори, освен ако създаването на такъв отдел е обосновано от обективни и проверими изисквания, свързани с доброто правораздаване, и е съпроводено от специфични гаранции. Тези гаранции трябва да позволяват, от една страна, да се избегне всякакъв риск този отдел да бъде използван като инструмент за политически контрол над дейността на тези съдии и прокурори, който може да засегне тяхната независимост, и от друга страна, да гарантират, че тази компетентност може да се упражнява по отношение на последните при пълно спазване на изискванията, произтичащи от членове 47 и 48 от Хартата.
- 15 Запитващата юрисдикция отбелязва също така, че в точка 7 от диспозитива на посоченото решение Съдът постановява, че принципът на предимство на правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска конституционна правна уредба на държава членка, тълкувана от нейния конституционен съд, според която по-ниска по степен юрисдикция няма право по собствена инициатива да остави без приложение национална разпоредба, попадаща в приложното поле на Решение 2006/928/ЕО на Комисията от 13 декември 2006 година за създаване на механизъм за сътрудничество и проверка на напредъка на Румъния в постигането на специфични цели в областите на съдебната реформа и борбата срещу корупцията (ОВ L 354, 2006 г., стр. 56; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 51, стр. 55), която в светлината на решение на Съда тя счита за противоречаща на това решение или на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС.
- 16 Запитващата юрисдикция се позовава по-общо на постоянната практика на Съда, че националните съдилища са длъжни да оставят без приложение по отнесените до тях спорове всяка разпоредба от националното право, която е в противоречие с разпоредба от правото на Съюза с директен ефект, а също и на задължителната сила на преюдициалните решения на Съда.
- 17 В това отношение запитващата юрисдикция уточнява, че член 148, параграфи 2 и 4 от Конституцията на Румъния закрепва предимството на разпоредбите на правото на Съюза.
- 18 Тази юрисдикция обаче отбелязва, че с решение № 390/2021 от 8 юни 2021 г. Curtea Constituțională (Конституционен съд) отхвърля като неоснователно възражението за противоконституционност, повдигнато по отношение на няколко разпоредби от законодателството за СИИ.
- 19 В това решение Curtea Constituțională (Конституционен съд) в частност приема, най-напред, че доколкото в румънския правен ред признатото предимство на правото на Съюза е ограничено от изискването за зачитане на националната конституционна идентичност, той е длъжен да гарантира върховенството на Конституцията на Румъния на румънска територия. Затова той постановява, че макар да са оправомощени да проверяват разпоредбите на националното законодателство за съответствие с правото на Съюза, общите съдилища нямат правомощие да проверяват за съответствие с правото на Съюза национална разпоредба, която Curtea Constituțională (Конституционен съд) е обявил за съобразена с член 148 от Конституцията на Румъния.

- 20 Освен това според Curtea Constituțională (Конституционен съд) точка 7 от диспозитива на решение от 18 май 2021 г., Asociația „Forumul Judecătorilor Din România“ и др. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 и C-397/19, EU:C:2021:393), е лишена от основание от гледна точка на Конституцията на Румъния. Всъщност според него член 148 от Конституцията на Румъния наистина закрепва предимството на правото на Съюза над противоречащите му разпоредби на националното право, но докладите, изготвени въз основа на Решение 2006/928, не представляват нито по съдържанието, нито по последиците си разпоредби от правото на Съюза, които националният съд да е длъжен да прилага с предимство, като оставя без приложение противоречащата им национална правна уредба.
- 21 Накрая, в същото решение № 390/2021 от 8 юни 2021 г. Curtea Constituțională (Конституционен съд) уточнява, че ако някои съдилища сами решават да оставят без приложение национални разпоредби, които считат за противоречащи на правото на Съюза, докато други прилагат същите национални разпоредби, считайки ги за съответстващи на това право, това би накърнило тежко правната сигурност, а оттам би се стигнало до нарушение на принципа на правовата държава.
- 22 В този контекст запитващата юрисдикция счита, че трябва да определи дали е длъжна да се съобрази с практиката на Curtea Constituțională (Конституционен съд), както предвижда румънското право, или с практиката на Съда, за да реши дали е оправомощена да провери съответствието с правото на Съюза на законодателството, с което се създава SIII.
- 23 Освен това запитващата юрисдикция отбелязва, че ако реши да се съобрази с практиката на Съда, като извърши преценка за съвместимостта на това законодателство с правото на Съюза, съответните съдии биха били изложени на риск от дисциплинарно производство и евентуално отстраняване от длъжност, тъй като съгласно румънското право неспазването с актовете на Curtea Constituțională (Конституционен съд) представлява дисциплинарно нарушение. Запитващата юрисдикция изразява съмнения в съвместимостта с правото на Съюза, и конкретно с принципа на независимост на съдебната власт, на национална правна уредба, която позволява да се налагат дисциплинарни наказания на съдии, които по силата на принципа на предимство на правото на Съюза проверяват национални разпоредби за съответствие с правото на Съюза в разрез с даден акт на конституционния съд на съответната държава членка.
- 24 Освен това, както става ясно от информация в печата и някои данни, получени от Curtea de Apel Pitești (Апелативен съд Питещ, Румъния), вече има образувано дисциплинарно производство срещу съдия, който в рамките на дело, сравнимо с разглежданото в главното производство, е приел, че румънското законодателство, с което се създава SIII, е в противоречие с правото на Съюза. Според запитващата юрисдикция обаче е съмнително дали такова дисциплинарно производство е съвместимо с правото на Съюза.
- 25 При тези обстоятелства Curtea de Apel Craiova (Апелативен съд Крайова, Румъния) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Допуска ли принципът на независимост на съдебната власт, установен в член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, във връзка с член 2 ДЕС и член 47 от [Хартата], национална разпоредба като член 148, параграф 2 от Конституцията на Румъния, така както я тълкува Curtea Constituțională (Конституционен съд [...]) в решение № 390/2021 [от 8 юни 2021 г.], съгласно която националните съдилища нямат право да проверяват

съответствието на национална разпоредба, обявена за конституционносъобразна с решение на Curtea Constituțională (Конституционен съд), с разпоредбите на правото на Съюза?

- 2) Допуска ли принципът на независимост на съдебната власт, установен в член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, във връзка с член 2 ДЕС и член 47 от [Хартата], национална разпоредба като член 99, буква §) от [Закон № 303/2004], която позволява да се образува дисциплинарно производство и да се наложи дисциплинарно наказание на съдия за несъобразяване с акт на Curtea Constituțională (Конституционен съд), в случай че той трябва да признае предимството на правото на Съюза пред съображения от решение на Curtea Constituțională (Конституционен съд) — национална разпоредба, която лишава съдията от правото да приложи решение на Съда [...], което счита за имащо предимство?
- 3) Допуска ли принципът на независимост на съдебната власт, установен в член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, във връзка с член 2 ДЕС и член 47 от [Хартата], национална съдебна практика, която забранява на съдията — под страх от дисциплинарни последици — да прилага практиката на Съда [...] в наказателни производства, например по искане за ускоряване на досъдебното производство по реда на член 488¹ от [Наказателно-процесуалния кодекс]?”.

Производството пред Съда

- 26 Запитващата юрисдикция отправя искане до Съда да разгледа настоящото преюдициално запитване по реда на спешното преюдициално производство или евентуално по реда на бързото производство по член 23а от Статута на Съда на Европейския съюз.
- 27 В подкрепа на това искане запитващата юрисдикция изтъква, че делото, по повод на което е отправено разглежданото тук преюдициално запитване, се отнася до тежко посегателство над независимостта на румънските съдилища и че несигурността, свързана с разглежданото в главното производство национално законодателство, може да се отрази на функционирането на системата за съдебно сътрудничество, установена с предвидения в член 267 ДФЕС механизъм на преюдициалното запитване.
- 28 На първо място, що се отнася до искането за прилагане на спешното преюдициално производство, на 30 юли 2021 г. по предложение на съдията докладчик и след изслушване на генералния адвокат първи състав на Съда решава да не уважи това искане.
- 29 На второ място, във връзка с искането за прилагане на бързото производство следва да се припомни, че член 105, параграф 1 от Процедурния правилник на Съда предвижда, че по искане на запитващата юрисдикция или, по изключение, служебно, след изслушване на съдията докладчик и генералния адвокат председателят на Съда може да реши определено преюдициално запитване да бъде разгледано по реда на бързо производство, когато естеството на делото изисква то да бъде разгледано в кратки срокове.
- 30 На 12 август 2021 г. след изслушване на съдията докладчик и генералния адвокат председателят на Съда решава да уважи искането за разглеждане на настоящото преюдициално запитване по реда на бързото производство.

- 31 Действително, когато дадено дело повдига сериозни съмнения, отнасящи се до основни въпроси на националното конституционно право и правото на Съюза, предвид конкретните обстоятелства по съответното дело може да е необходимо то да бъде разгледано в кратки срокове в съответствие с член 105, параграф 1 от Процедурния правилник (определение на председателя на Съда от 19 октомври 2018 г., *Wightman и др.*, C-621/18, непубликувано, EU:C:2018:851, т. 10 и цитираната съдебна практика).
- 32 Като се има предвид, че повдиганите от настоящото дело въпроси за отношенията между общите съдилища и конституционния съд на Румъния, а също и за принципа на независимост на съдебната власт и за предимството на правото на Съюза имат основно значение за тази държава членка и за правния ред на Съюза, произнасянето на Съда с отговор в кратки срокове ще може да отстрани сериозните съмнения, пред които е изправена запитващата юрисдикция, което пък обосновава разглеждането на това дело при условията на член 105, параграф 1 от Процедурния правилник.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 33 С първия си въпрос националната юрисдикция иска по същество да се установи дали член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС във връзка с член 2 ДЕС и член 47 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба или практика, съгласно която общите съдилища на държава членка нямат правомощие да проверяват за съвместимост с правото на Съюза национално законодателство, за което конституционният съд на тази държава членка е обявил, че е в съответствие с национална конституционна разпоредба, която изисква да се спазва принципът на предимство на правото на Съюза.
- 34 В самото начало, доколкото първият въпрос се отнася до тълкуването на член 47 от Хартата, следва да се подчертае, че признаването на право на ефективни правни средства за защита в конкретен случай предполага изтъкването го лице да се позовава на права или свободи, гарантирани от правото на Съюза (вж. в този смисъл решения от 6 октомври 2020 г., *État luxembourgeois* (Правна защита срещу искане за информация в данъчната област), C-245/19 и C-246/19, EU:C:2020:795, т. 55, и от 20 април 2021 г., *Repubblica*, C-896/19, EU:C:2021:311, т. 41), или срещу това лице да е образувано наказателно дело, което да представлява хипотеза на прилагане на правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2021 г., *Euro Vox Promotion и др.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 204).
- 35 От акта за преюдициално запитване обаче не личи RS да се позовава на право, което да черпи от разпоредба на правото на Съюза, нито срещу него да е образувано наказателно дело, което да представлява хипотеза на прилагане на правото на Съюза.
- 36 При тези обстоятелства член 47 от Хартата сам по себе си не се прилага за делото в главното производство.
- 37 При все това, тъй като член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС задължава всички държави членки да предвидят правните средства, необходими за осигуряването на ефективна правна защита по смисъла по-специално на член 47 от Хартата в областите, обхванати от

правото на Съюза, последната разпоредба трябва надлежно да бъде взета предвид при тълкуването на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС (решение от 20 април 2021 г., *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, т. 45 и цитираната съдебна практика).

- 38 По поставения с първия въпрос проблем за отношенията между общите съдилища и конституционния съд на държавата членка следва да се припомни, че макар организацията на правосъдието в държавите членки, включително създаването на конституционен съд и въпросите на неговия състав и начин на функциониране, да е от компетентността на държавите членки, същите все пак остават длъжни при упражняването на тази компетентност да спазват задълженията, които произтичат за тях от правото на Съюза, и по-конкретно от членове 2 и 19 ДЕС (вж. в този смисъл решения от 24 юни 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на Върховния съд), C-619/18, EU:C:2019:531, т. 52, и от 21 декември 2021 г., *Euro Vox Promotion* и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 216).
- 39 Колкото до задълженията, произтичащи от член 19 ДЕС, следва да се посочи, че тази разпоредба, която конкретизира правовата държава като ценност, утвърдена с член 2 ДЕС, възлага на националните юрисдикции и на Съда задачата да гарантират пълното прилагане на правото на Съюза във всички държави членки, както и съдебната защита на правата, които правните субекти черпят от правото на Съюза (решения от 24 юни 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на Върховния съд), C-619/18, ЕС:C:2019:531, т. 47, и от 21 декември 2021 г., *Euro Vox Promotion* и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 217).
- 40 В съответствие с установената съдебна практика, за да осигури такава защита, по силата на член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС всяка държава членка трябва да гарантира, че органите, които като „юрисдикции“ по смисъла на правото на Съюза са призвани да се произнасят по въпроси на прилагането или тълкуването на това право и по този начин са част от системата ѝ от способности за защита в областите, обхванати от правото на Съюза, ще отговарят на изискванията за ефективна съдебна защита, сред които в частност и изискването за независимост (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2021 г., *Euro Vox Promotion* и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 220 и 221 и цитираната съдебна практика).
- 41 Изискването за независимост на съдилищата, което произтича от член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, включва два аспекта. Първият аспект, който е външен, изисква съответният орган да упражнява функциите си напълно самостоятелно, без да е йерархично обвързан или да е подчинен на когото и било и без да получава нареждания или инструкции откъдето и да било, като по този начин е защитен от външна намеса или натиск, които могат да накърнят независимостта на преценката на членовете му и да повлияят на техните решения. Вторият аспект, който е вътрешен, е свързан с понятието за безпристрастност и визира еднаквата отдалеченост от страните по спора и от съответните им интереси с оглед на предмета на спора. Този аспект изисква запазването на обективност и липсата на всякакъв интерес от изхода на спора извън строгото прилагане на правната норма (вж. в този смисъл решения от 24 юни 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на Върховния съд), C-619/18, EU:C:2019:531, т. 72 и 73, и решение от 21 декември 2021 г., *Euro Vox Promotion* и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 224).

- 42 Принципът на разделение на властите, характерен за функционирането на всяка правова държава, изисква да се гарантира независимостта на съдилищата в частност спрямо законодателната и изпълнителната власт (решения от 19 ноември 2019 г., А. К. и др. (Независимост на дисциплинарната колегия на Върховния съд), C-585/18, C-624/18 и C-625/18, EU:C:2019:982, т. 124, и от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 228).
- 43 Както обаче беше посочено в точка 38 от настоящото решение относно организацията на правосъдието, нито член 2 ДЕС, нито член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, нито която и да е друга разпоредба от правото на Съюза задължава държавите членки да възприемат конкретен конституционен модел на отношенията и взаимодействието между различните власти в държавата, по-специално що се отнася до определянето и разграничаването на правомощията им. Всъщност съгласно член 4, параграф 2 ДЕС Съюзът зачита националната идентичност на държавите членки, присъща на техните основни политически и конституционни структури. При избора на съответния си конституционен модел обаче държавите членки са длъжни да спазват по-специално изискването за независимост на съдилищата, което произтича от тези разпоредби на правото на Съюза (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 229 и цитираната съдебна практика).
- 44 При тези обстоятелства член 2 ДЕС и член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, както и Решение 2006/928 допускат национална правна уредба или практика, съгласно която актовете на конституционния съд обвързват общите съдилища, при условие че националното право гарантира независимостта на посочения конституционен съд по-специално от законодателната и изпълнителната власт, както се изисква от тези разпоредби. Ако обаче националното право не гарантира тази независимост, посочените разпоредби на правото на Съюза не допускат такава национална правна уредба или практика, тъй като такъв конституционен съд не е в състояние да гарантира ефективната съдебна защита, изисквана от член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 230).
- 45 По изложените съображения и с направената в предходната точка уговорка член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС допуска национална правна уредба или практика, съгласно която по силата на националното конституционно право общите съдилища на държавата членка са обвързани от акта на конституционния съд на тази държава членка, който обявява определено национално законодателство за съобразено с конституцията на посочената държава членка.
- 46 Това обаче не би могло да е така, когато прилагането на подобна правна уредба или практика предполага изключване на всякаква компетентност за общите съдилища да преценяват съвместимостта с правото на Съюза на национално законодателство, за което конституционният съд на тази държава членка е обявил, че е в съответствие с национална конституционна разпоредба, която закрепва предимството на правото на Съюза.
- 47 Всъщност в трайната си практика относно Договора за ЕИО Съдът е приел, че за разлика от обичайните международни договори, договорите на Общността са създали нов, собствен правен ред, който е интегриран в правните системи на държавите членки с влизане в сила на Договорите и който националните юрисдикции са длъжни да прилагат. В определените

- от Договорите области държавите членки са ограничили суверенните си права в полза на този нов правен ред, който има свои собствени институции и на който субекти са не само държавите членки, но и техните граждани (вж. в този смисъл решения от 5 февруари 1963 г., *Van Gend & Loos*, 26/62, EU:C:1963:1, т. 23, от 15 юли 1964 г., *Costa*, 6/64, EU:C:1964:66, т. 1158 и 1159, и от 21 декември 2021 г., *Euro Vox Promotion* и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 245).
- 48 В този смисъл в решение от 15 юли 1964 г., *Costa* (6/64, EU:C:1964:66, стр. 1158—1160), Съдът констатира, че създаването с Договора за ЕИО на собствен правен ред, приет от държавите членки на основата на взаимност, означава, че те не могат да налагат с предимство пред този правен ред последваща едностранно приета мярка, нито да противопоставят на произтичащото от Договора за ЕИО право каквато и да е вътрешноправна разпоредба, без това право да бъде лишено от общностния си характер и без да се постави под съмнение правната основа на самата Общност. Освен това Съдът подчертава, че изпълнителната сила на общностното право не може да бъде различна в различните държави членки в резултат от последващо вътрешно законодателство, без това да застраши постигането на целите на Договора за ЕИО и без да провокира дискриминация на национален признак, забранена от този договор (решение от 21 декември 2021 г., *Euro Vox Promotion* и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 246).
- 49 Тези основни характеристики на правния ред на Съюза и значението на дължимото му спазване освен това са потвърдени от безрезервното ратифициране на договорите за изменение на Договора за ЕИО, и по-специално на Договора от Лисабон. Всъщност при приемането на този договор Конференцията на представителите на правителствата на държавите членки е държала изрично да припомни в Декларация № 17 относно предимството на правото, приложена към Заключителния акт на междуправителствената конференция, приела Договора от Лисабон (ОВ С 326, 2012 г., стр. 346), че „съгласно установената практика на Съда на Европейския съюз, Договорите и правото, прието от Съюза въз основа на Договорите, имат предимство пред правото на държавите членки при условията, определени от [тази] съдебна практика“ (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2021 г., *Euro Vox Promotion* и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 248).
- 50 След влизането в сила на Договора от Лисабон Съдът трайно потвърждава предходната съдебна практика относно принципа на предимство на правото на Съюза — принцип, който задължава всички институции на държавите членки да осигурят пълното действие на различните норми на Съюза, като правото на държавите членки не може да накърнява признатото действие на тези различни норми на територията на посочените държави (решение от 21 декември 2021 г., *Euro Vox Promotion* и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 250 и цитираната съдебна практика).
- 51 От тази съдебна практика следва, че по силата на принципа на предимство на правото на Съюза позоваването от държава членка на разпоредби на националното право, макар и да са конституционни, не би могло да засегне единството и ефективността на правото на Съюза. Всъщност съгласно трайно установената съдебна практика действието на принципа на предимство на правото на Съюза обвързва всички органи на дадена държава членка, в частност без националните разпоредби, в това число и конституционни, да могат да са

пречка за това (решения от 17 декември 1970 г., Internationale Handelsgesellschaft, 11/70, EU:C:1970:114, т. 3, и от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 251).

- 52 Затова, след като Съдът има изключителна компетентност да определя окончателното тълкуване на правото на Съюза (вж. в този смисъл решение от 2 септември 2021 г., Република Молдова, C-741/19, EU:C:2021:655, т. 45), при упражняването на тази компетентност той носи задачата да определи обхвата на принципа на предимство на правото на Съюза с оглед на относимите разпоредби от това право, така че този обхват не може да зависи от тълкуването на разпоредби на националното право, нито от възприетото от национална юрисдикция тълкуване на разпоредби от правото на Съюза, което не съответства на тълкуването на Съда (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 254).
- 53 В това отношение следва по-специално да се припомни, че съгласно принципа на предимство на правото на Съюза, ако му е невъзможно да даде тълкуване на националната правна уредба, което да е в съответствие с изискванията на правото на Съюза, националният съд, натоварен в рамките на своята компетентност с прилагането на разпоредбите на правото на Съюза, е длъжен да гарантира пълното действие на изискванията на това право по отнесения до него спор, като при необходимост сам вземе решение да остави без приложение всяка национална уредба или практика, дори да е по-късна, която противоречи на разпоредба от правото на Съюза с директен ефект, без да е необходимо да иска или да изчаква премахването на тази национална уредба или практика по законодателен или друг конституционен ред (вж. в този смисъл решения от 9 март 1978 г., Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, т. 24, от 24 юни 2019 г., Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, т. 61 и 62, и от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 252).
- 54 Както беше припомнено в точка 39 от настоящото решение, спазването на това задължение за цялостно прилагане на всяка разпоредба от правото на Съюза с директен ефект трябва да се разглежда като абсолютно необходимо за гарантирането на пълното прилагане на правото на Съюза във всички държави членки, както се изисква от член 19, параграф 1 ДЕС.
- 55 Спазването на посоченото задължение е необходимо и за да се гарантира зачитането на равенството на държавите членки пред Договорите, което изключва възможността да се налага с предимство пред правния ред на Съюза каквато и да било едностранно приета мярка (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 249) и е израз на принципа на лоялно сътрудничество, закрепен в член 4, параграф 3 ДЕС, който изисква да се остави без приложение всяка евентуално противоречаща разпоредба на националното законодателство, независимо дали е приета преди или след нормата на правото на Съюза с директен ефект (вж. в този смисъл решения от 8 септември 2010 г., Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, т. 55, и от 21 януари 2021 г., Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, т. 31).

- 56 В настоящия случай, за да се произнесе по делото в главното производство, запитващата юрисдикция счита, че трябва да прецени съвместимостта на националното законодателство, с което се създава СИИ, с член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС и със специфичните цели в областите на съдебната реформа и борбата с корупцията, посочени в приложението към Решение 2006/928.
- 57 При тези обстоятелства е важно да се припомни, от една страна, че Съдът вече е имал повод да постанови, че такова национално законодателство попада в приложното поле на Решение 2006/928 и следователно трябва да отговаря на изискванията, произтичащи от правото на Съюза, и по-специално от член 2 и член 19, параграф 1 ДЕС (вж. в този смисъл решение от 18 май 2021 г., Asociația „Forumul Judecătorilor Din România“ и др., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 и C-397/19, EU:C:2021:393, т. 183 и 184).
- 58 От друга страна, както член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, така и целите, посочени в точка 56 от настоящото решение, са формулирани ясно и точно и не са обвързани с никакви условия, поради което имат директен ефект (вж. в този смисъл решения от 18 май 2021 г., Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ и др., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 и C-397/19, EU:C:2021:393, т. 249 и 250, и от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 253).
- 59 От това следва, че ако им е невъзможно да тълкуват националните разпоредби в съответствие с посочената разпоредба или с посочените цели, румънските общи съдилища трябва сами да вземат решение да оставят без последици тези национални разпоредби.
- 60 В това отношение следва наистина да се отбележи, че съгласно релевантната национална правна уредба, както е описана от запитващата юрисдикция, тези общи съдилища по принцип имат правомощието да преценяват съвместимостта на румънските законодателни разпоредби с тези норми от правото на Съюза, без да е необходимо да отправят искане в този смисъл до националния конституционен съд.
- 61 От акта за преюдициално запитване обаче е видно, че когато националният конституционен съд е обявил, че разглежданите законодателни разпоредби са в съответствие с национална конституционна разпоредба, която закрепва предимството на правото на Съюза, общите съдилища са лишени от посоченото правомощие, доколкото са длъжни да се съобразят с решението на конституционния съд.
- 62 В този контекст е важно да се припомни, че правомощието в самия момент на прилагането на правото на Съюза да направи всичко необходимо, за да остави без последици национална правна уредба или практика, която евентуално представлява пречка за пълното действие на нормите на правото на Съюза, които имат директен ефект, е неразделна част от функцията на съд на Съюза, каквато изпълнява националният съд, натоварен в рамките на своята компетентност с прилагането на тези норми, поради което упражняването на това правомощие е присъща гаранция за независимостта на съдиите, произтичаща от член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 257).
- 63 В този смисъл всяка национална правна уредба или практика, която би довела до намаляване на ефективността на правото на Съюза, поради факта че отказва на компетентния да прилага това право съд правомощието в самия момент на прилагането му

да направи всичко необходимо, за да остави без последици дадена национална разпоредба или практика, която евентуално представлява пречка за пълното действие на нормите на Съюза с директен ефект, би била несъвместима с изискванията, произтичащи от самото естество на правото на Съюза (вж. в този смисъл решения от 9 март 1978 г., *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, т. 22, и от 21 декември 2021 г., *Euro Vox Promotion и др.*, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 258). Такъв би бил случаят при противоречие между разпоредба на правото на Съюза и национален закон, ако разрешаването на такова противоречие е предоставено на орган със свои собствени правомощия за преценка, различен от съда, който е длъжен да осигури прилагането на правото на Съюза (вж. в този смисъл решения от 9 март 1978 г., *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, т. 23, и от 22 юни 2010 г., *Melki и Abdeli*, C-188/10 и C-189/10, EU:C:2010:363, т. 44).

- 64 Освен това следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика установеният с член 267 ДФЕС механизъм на преюдициалното запитване цели да гарантира при всички обстоятелства, че правото на Съюза ще поражда едни и същи последици във всички държави членки, и по този начин да предотврати различията в тълкуването на правото на Съюза, което националните юрисдикции следва да прилагат, и да гарантира това прилагане. За тази цел посоченият член предоставя на националния съд средство за отстраняване на трудностите, до които би могло да доведе изискването за осигуряване на пълното действие на правото на Съюза в рамките на съдебните системи на държавите членки. Така националните юрисдикции разполагат с възможно най-широката възможност и дори със задължението да сезират Съда, ако сметат, че висящото пред тях дело повдига въпроси във връзка с тълкуването или преценката на валидността на разпоредбите на правото на Съюза, по които въпроси е необходимо да вземат решение (решение от 16 декември 2021 г., *АВ и др.* (Отмяна на амнистия), C-203/20, EU:C:2021:1016, т. 49 и цитираната съдебна практика).
- 65 Следователно ефективността на сътрудничеството между Съда и националните юрисдикции, въведено с механизма на преюдициалното запитване, а оттам и ефективността на правото на Съюза, би била застрашена, ако изходът на дело, образувано по възражение за противоконституционност пред конституционния съд на държава членка, можеше да е причина сезираният със спор от обхвата на правото на Съюза национален съд да се откаже да упражни правото или евентуално да изпълни задължението си по член 267 ДФЕС да отправи до Съда въпросите относно тълкуването или валидността на актове от правото на Съюза, за да може да прецени дали дадена национална норма е съвместима с него (вж. в този смисъл решения от 22 юни 2010 г., *Melki и Abdeli*, C-188/10 и C-189/10, EU:C:2010:363, т. 45, от 5 юли 2016 г., *Огнянов*, C-614/14, EU:C:2016:514, т. 25, и от 23 ноември 2021 г., *IS* (Незаконосъобразност на определението за преюдициално запитване), C-564/19, EU:C:2021:949, т. 73).
- 66 В случай че конституционният съд на държава членка обаче е обявил, че определени законодателни разпоредби са в съответствие с национална конституционна разпоредба, която закрепва предимството на правото на Съюза, тогава национална уредба или практика като описаната в точка 61 от настоящото решение би била пречка за пълното действие на разглежданите норми от правото на Съюза, тъй като би възпрепятствала общия съд, призван да осигури прилагането на правото на Съюза, сам да прецени съвместимостта на тези законодателни разпоредби с това право.

- 67 Прилагането на такава национална разпоредба или практика би накърнило и ефективността на въведеното с механизма на преюдициалното запитване сътрудничество между Съда и националните юрисдикции, доколкото общият съд, който трябва да реши спора, би се отказал да сезира Съда с преюдициално запитване, за да се съобрази с акта на конституционния съд на съответната държава членка.
- 68 Констатациите, изложени в предходните точки, важат с още по-голяма сила в случай като посочения от запитващата юрисдикция — когато с решението си конституционният съд на съответната държава членка отказва да изпълни постановено от Съда решение по преюдициално запитване, като се основава по-специално на конституционната идентичност на съответната държава членка и на съображението, че Съдът е превишил правомощията си.
- 69 В това отношение наистина трябва да се отбележи, че на основание член 4, параграф 2 ДЕС може да се наложи Съдът да провери дали дадено задължение, произтичащо от правото на Съюза, не нарушава националната идентичност на държава членка (вж. в този смисъл решения от 17 юли 2014 г., *Torresi*, C-58/13 и C-59/13, EU:C:2014:2088, т. 58, и от 5 юни 2018 г., *Coman* и др., C-673/16, EU:C:2018:385, т. 46).
- 70 Нито по своя предмет, нито по своите последици обаче тази разпоредба не съставлява разрешение за конституционния съд на държава членка да остави без приложение дадена норма от правото на Съюза в нарушение на задълженията си в частност по член 4, параграфи 2 и 3 и член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, по съображение че тази норма нарушавала националната идентичност на съответната държава членка, така както я дефинира националният конституционен съд.
- 71 Ако счита, че определена разпоредба от вторичното право на Съюза, така както е тълкувана от Съда, нарушава задължението за зачитане на националната идентичност на държавата членка, конституционният съд на тази държава членка трябва да сезира Съда с преюдициално запитване по силата на член 267 ДФЕС, за да се прецени валидността на съответната разпоредба от гледна точка на член 4, параграф 2 ДЕС, доколкото единствено Съдът е компетентен да установява невалидността на актове на Съюза (вж. в този смисъл решения от 22 октомври 1987 г., *Foto-Frost*, 314/85, EU:C:1987:452, т. 20, и от 3 октомври 2013 г., *Inuit Tapiriit Kanatami* и др./Парламент и Съвет, C-583/11 P, EU:C:2013:625, т. 96).
- 72 Освен това, при положение че Съдът има изключителна компетентност да определя окончателното тълкуване на правото на Съюза, както беше припомнено в точка 52 от настоящото решение, конституционният съд на държава членка не би могъл валидно да постанови — въз основа на свое тълкуване на разпоредби от правото на Съюза, включително член 267 ДФЕС — че Съдът е постановил решение извън кръга на правомощията си, и заради това да откаже да изпълни постановено от Съда решение по преюдициално запитване.
- 73 В това отношение трябва да се подчертае, че производството за преюдициално запитване, предвидено в член 267 ДФЕС, което е ключовият елемент в създадената от Договорите правораздавателна система, установява диалог между съдии именно между Съда и юрисдикциите на държавите членки, който има за цел да осигури еднообразното тълкуване на правото на Съюза и така дава възможност за осигуряване на неговата безпротиворечивост, пълното му действие и автономията му, както и, в последна сметка, присъщия характер на установеното с Договорите право (вж. в този смисъл

становище 2/13 (Присъединяване на Съюза към ЕКПЧ) от 18 декември 2014 г., EU:C:2014:2454, т. 176, и решение от 6 октомври 2021 г., *Consorzio Italian Management и Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, т. 27).

- 74 Решението, което Съдът постанови в това производство, обвързва националния съд по отношение на тълкуването на правото на Съюза при решаването на спора, с който е сезиран (вж. в този смисъл решения от 3 февруари 1977 г., *Benedetti*, 52/76, EU:C:1977:16, т. 26, и от 11 декември 2018 г., *Weiss и др.*, C-493/17, EU:C:2018:1000, т. 19).
- 75 Ето защо, след като упражни правото си по член 267, втора алинея ДФЕС, националният съд трябва евентуално да не се съобрази с изводите на висшестоящия национален съд, ако въз основа на даденото от Съда тълкуване намира, че тези изводи не са в съответствие с правото на Съюза, като при необходимост остави без приложение националната норма, която го задължава да се съобразява с актовете на този висшестоящ съд (вж. в този смисъл решение от 5 октомври 2010 г., *Елчинов*, C-173/09, EU:C:2010:581, т. 30 и 31).
- 76 От практиката на Съда следва, че този подход следва да се прилага и когато по силата на национална процесуална разпореда общият съд е обвързан от решение на националния конституционен съд, което според него е в противоречие с правото на Съюза (вж. в този смисъл решение от 15 януари 2013 г., *Križan и др.*, C-416/10, EU:C:2013:8, т. 71).
- 77 Освен това, тъй като тълкуването, което Съдът дава на норма на правото на Съюза при упражняване на компетентността си по член 267 ДФЕС, уточнява и изяснява при необходимост значението и обхвата на тази норма, както тя трябва или е трябвало да се разбира и прилага от момента на нейното влизане в сила (вж. в този смисъл решения от 27 март 1980 г., *Denkavit italiana*, 61/79, EU:C:1980:100, т. 16, и от 18 ноември 2021 г., *État belge (Обучение на пилоти)*, C-413/20, EU:C:2021:938, т. 53), трябва да се приеме, че за да осигури пълното действие на нормите на правото на Съюза, общият съд е длъжен да не се съобразява по отнесения до него спор с изводите на националния конституционен съд, който отказва да изпълни постановено от Съда решение по преюдициално запитване, включително когато това решение на Съда не е произнесено по преюдициално запитване, отправено от този общ съд във връзка със същия спор.
- 78 По изложените съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС във връзка с член 2 и член 4, параграфи 2 и 3 ДЕС, с член 267 ДФЕС и с принципа на предимство на правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба или практика, вследствие от която общите съдилища на държава членка нямат правомощие да проверяват за съвместимост с правото на Съюза национално законодателство, за което конституционният съд на тази държава членка е обявил, че е в съответствие с национална конституционна разпореда, която изисква да се спазва принципът на предимство на правото на Съюза.

По втория и третия въпрос

- 79 С втория и третия си въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС във връзка с член 2 ДЕС и член 47 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба или практика, която позволява да се ангажира дисциплинарната отговорност на национален съдия заради това, че е приложил правото на Съюза съгласно

тълкуването му от Съда, при което не се е съобразил с практика на конституционния съд на съответната държава членка, която е несъвместима с принципа на предимство на правото на Съюза.

- 80 В самото начало следва да се припомни, че член 47 от Хартата сам по себе си не е приложим по делото в главното производство, както беше отбелязано в точка 36 от настоящото решение.
- 81 Както беше припомнено в точка 41 от настоящото решение, член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС изисква да се съхраняват независимостта и безпристрастността на органите, които могат да бъдат призвани да се произнасят по въпроси, свързани с прилагането или тълкуването на правото на Съюза.
- 82 Тези гаранции за независимост и безпристрастност, налагани от правото на Съюза, изискват наличието на правила, които позволяват да се отстрани всяко оправдано съмнение у правните субекти в неподатливостта на съответния орган на влиянието на външни фактори и в неутралността му по отношение на противопоставящите се интереси (решение от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 225 и цитираната съдебна практика).
- 83 Що се отнася по-конкретно до дисциплинарната отговорност, към каквато биха могли да бъдат привлечени съдиите от общите съдилища съгласно разглежданата национална правна уредба в случай на несъобразяване с актовете на националния конституционен съд, наистина опазването на независимостта на съдилищата не бива в частност да води до цялостно изключване на възможността в определени напълно изключителни случаи дисциплинарната отговорност на съдията да бъде ангажирана поради постановени от него съдебни актове. Всъщност това изискване за независимост очевидно няма за цел да оправдае евентуални тежки и напълно неизвиними нарушения от страна на съдиите, каквото би било например погазването, умишлено и недобросъвестно или поради особено тежка и груба небрежност, на нормите на националното право и правото на Съюза, за чието спазване те би трябвало да следят, или допускането на произвол или отказ на правосъдие, при положение че като носители на правосъдната функция те са длъжни да се произнасят по споровете, отнасяни до тях от правните субекти (решения от 15 юли 2021 г., Комисия/Полша (Дисциплинарен режим на съдиите), C-791/19, EU:C:2021:596, т. 137, и от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 238).
- 84 За да се опази обаче независимостта на съдилищата и така да се избегне рискът от превратно прилагане на дисциплинарния режим извън легитимните му цели и използването му за политически контрол над съдебните актове или за натиск над съдиите, от съществено значение е, когато съдебен акт съдържа евентуална грешка при тълкуването и прилагането на нормите на националното право и правото на Съюза или при преценката на фактите и доказателствата, този факт да не може сам по себе си да води до ангажиране на дисциплинарната отговорност на съответния съдия (решения от 15 юли 2021 г., Комисия/Полша (Дисциплинарен режим на съдиите), C-791/19, EU:C:2021:596, т. 138, и от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 239).

- 85 Освен това една от присъщите гаранции за независимостта на националните съдии е невъзможността спрямо тях да се предвиждат дисциплинарни производства или наказания за това, че са упражнили правото да сезират Съда на основание член 267 ДФЕС, което е изключително тяхно правомощие (решение от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 227 и цитираната съдебна практика).
- 86 Поради това ангажирането на дисциплинарната отговорност на съдията поради негов съдебен акт следва да е ограничено до напълно изключителни случаи като посочените в точка 83 от настоящото решение и в това отношение да е обвързано с обективни и проверими критерии, основани на императивни изисквания на доброто правораздаване, както и с гаранции, предназначени да се избегне всякакъв риск от външен натиск върху съдържанието на съдебните актове и позволяващи по този начин да се предотврати всяко оправдано съмнение у правните субекти в неподатливостта на съответните съдии на влияние и в неутралността им по отношение на противопоставящите се интереси (решения от 15 юли 2021 г., Комисия/Полша (Дисциплинарен режим на съдиите), C-791/19, EU:C:2021:596, т. 139, и от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 240).
- 87 Оттук следва, че член 2 и член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба или практика, която позволява да се ангажира дисциплинарната отговорност на националния съдия за всяко несъобразяване с актовете на националния конституционен съд (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 242).
- 88 Като се има предвид даденият отговор по първия въпрос, посегателството над независимостта на националните съдии, до което води такава национална правна уредба или практика, би било също така несъвместимо с установените в член 4, параграфи 2 и 3 ДЕС принципи на равенство между държавите членки и на лоялно сътрудничество между Съюза и държавите членки, с член 267 ДФЕС, както и с принципа на предимство на правото на Съюза, когато ангажирането на дисциплинарната отговорност на националния съдия е мотивирано с това, че той не е приложил акт на конституционния съд на съответната държава членка, с който последният отказва да изпълни постановено от Съда решение по преюдициално запитване.
- 89 Още по-голямо основание за това тълкуване дава фактът, че ангажирането на дисциплинарната отговорност на националния съдия в подобни случаи може да засили ефекта на подронване на изискванията на правото на Съюза от националната правна уредба, вследствие от която общите съдилища на държавата членка нямат правомощие да проверяват за съвместимост с правото на Съюза национално законодателство, за което в отказ да изпълни постановено от Съда решение по преюдициално запитване конституционният съд на тази държава членка е обявил, че е в съответствие с национална конституционна разпоредба, която закрепва предимството на правото на Съюза (вж. по аналогия решение от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, т. 259).
- 90 Освен това, въпреки че в съдебното заседание румънското правителство заявява, че не са налагани никакви наказания в приложение на националната законодателна разпоредба, до която се отнасят вторият и третият въпрос, следва да се припомни, че и сама по себе си

перспективата за образуване на дисциплинарно разследване може да окаже натиск върху лицата, които носят правораздавателната функция (вж. в този смисъл решение от 18 май 2021 г., Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ и др., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 и C-397/19, EU:C:2021:393, т. 199).

- 91 От информацията в акта за преюдициално запитване обаче не личи отговорността за националните съдии от общите съдилища при неспазване на актовете на Curtea Constituțională (Конституционен съд), предвидена в член 99, буква §) от Закон № 303/2004, да е обвързана с условия, които да позволяват да се гарантира, че тя ще е ограничена до напълно изключителните случаи, споменати в точка 83 от настоящото решение, както изисква член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС, видно от припомненото в точки 84 и 86 от настоящото решение.
- 92 Следва впрочем да се отбележи, че в точка 241 от решение от 21 декември 2021 г., Euro Vox Promotion и др. (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034), Съдът вече е констатирал, че от преюдициалните запитвания по делата, по които е постановено това решение, не личи тази отговорност да е ограничена до такива случаи.
- 93 По всички изложени съображения на втория и третия въпрос следва да се отговори, че член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС във връзка с член 2 и член 4, параграфи 2 и 3 ДЕС, с член 267ДФЕС и с принципа на предимство на правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба или практика, която позволява да се ангажира дисциплинарната отговорност на национален съдия заради това, че е приложил правото на Съюза съгласно тълкуването му от Съда, при което не се е съобразил с практика на конституционния съд на съответната държава членка, която е несъвместима с принципа на предимство на правото на Съюза.

По съдебните разноски

- 94 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

- 1) Член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС във връзка с член 2 и член 4, параграфи 2 и 3 ДЕС, с член 267ДФЕС и с принципа на предимство на правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба или практика, вследствие от която общите съдилища на държава членка нямат правомощие да проверяват за съвместимост с правото на Съюза национално законодателство, за което конституционният съд на тази държава членка е обявил, че е в съответствие с национална конституционна разпоредба, която изисква да се спазва принципът на предимство на правото на Съюза.**

- 2) Член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС във връзка с член 2, параграфи 2 и 3 ДЕС, с член 267ДФЕС и с принципа на предимство на правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба или практика, която позволява да се ангажира дисциплинарната отговорност на национален съдия заради това, че е приложил правото на Съюза съгласно тълкуването му от Съда, при което не се е съобразил с практика на конституционния съд на съответната държава членка, която е несъвместима с принципа на предимство на правото на Съюза.

Подписи